

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 5 Sub. Code :

1	0	6	5	2
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	2
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 2nd Semester
(2055)**

SOCIOLOGY (In all Mediums)

Paper : Human Rights and Value Education

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 35

Note :— (1) Attempt **three** questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting **one** essay type question from each Unit.

(2) For private candidates, who have not been assessed earlier for internal assessment, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

1. Answer any **five** of the following in about **30-35** words each :

- (1) Human Rights
- (2) Two Characteristics of Human Rights
- (3) Freedom from Slavery
- (4) Article 1 of The Universal Declaration of Human Rights
- (5) Liberty
- (6) Fraternity
- (7) Equality
- (8) Meaning of Value Education.

5×3=15

UNIT-I

2. What are the different types of human rights ? 10
3. What are the main principles outlined in The Universal Declaration of Human Rights ? 10

UNIT-II

4. What are the different types of values taught in value education ? 10
5. What are the different types of justice (social, economic, legal, political) ? 10

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल तीन प्रश्नों का प्रयास करें, जिसमें प्रश्न संख्या 1 शामिल है जो कि अनिवार्य है और प्रत्येक यूनिट में से एक निबंध प्रकार का प्रश्न चुनें।

(2) निजी उम्मीदवारों के लिए, जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन नहीं किया गया है, उनके द्वारा थ्योरी पेपर में प्राप्त अंकों को आंतरिक मूल्यांकन के बदले पेपर के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ाया जाएगा।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं पाँच प्रश्नों के उत्तर लगभग 30-35 शब्दों में दीजिए :

- (1) मानवाधिकार
- (2) मानवाधिकार की दो विशेषताएँ
- (3) गुलामी से मुक्ति
- (4) मानवाधिकारों की सार्वभौमिक घोषणा का अनुच्छेद-1
- (5) स्वतंत्रता
- (6) बंधुत्व

(7) ਸਮਾਨਤਾ

(8) ਮੂਲਕ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਕਾ ਅਰਥ।

5×3=15

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਧਾ ਹੈ ? 10
3. ਮਾਨਵਾਧਿਕਾਰੋਂ ਕੀ ਸਾਰਵਭੌਮਿਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮੇਂ ਤਲਿਲਿਖਿਤ ਮੂਲਕ ਸਿਧਾਂਤ ਕਧਾ ਹੈ ? 10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਮੂਲਕ ਸ਼ਿਕਸ਼ਾ ਮੇਂ ਸਿਖਾਏ ਜਾਨੇ ਵਾਲੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਮੂਲਕ ਕਧਾ ਹੈ ? 10
5. ਨਧਾਧ ਕੇ ਵਿਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ (ਸਾਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਕਾਨੂਨੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ) ਕਧਾ ਹੈ ? 10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— (1) ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੇਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

(2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਬਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਆਂਤਰਿਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਪੇਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਤਮ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

1. ਹੇਠ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 30-35 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :

(1) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ

(2) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

(3) ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ

(4) ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 1

(5) ਆਜ਼ਾਦੀ

(6) ਭਾਈਚਾਰਾ

(7) ਸਮਾਨਤਾ

(8) ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਰਥ।

5×3=15

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 10
3. ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹਨ ? 10

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਮੁੱਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ? 10
5. ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ (ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ) ਕੀ ਹਨ ? 10